

מדיניות אכיפה - רישוי עסקים

הגדרות

- "הליך רישוי תקין" – עסק שלא נשלחה איליו "הודעה בדבר כוונה להגיש כתב אישום" ("מכתב התראה")
- "החוק" – חוק רישוי עסקים, התשכ"ח – 1968, הצו ותקנותיו.
- "רשות הרישוי" – ראש הרשות ו/או מי מטעמו (מחלקת רישוי עסקים).
- "עסק בעל פוטנציאל לסיכון גבוה" – עסקים המפורטים במסמך זה.
- "עסק רגיל" עסק שאינו בעל פוטנציאל בסיכון גבוה.

רקע

1. רישוי עסקים הוא אחד מתחומי הליבה בעשייתה של הרשות המקומית. פעילות עסקית היא מנוע צמיחה התורם לכלכלת האזור, לפרנסת התושבים ולקידום המשק. רישוי העסקים תכליתו להבטיח את השמירה על שלום הציבור, בטיחותו ובריאותו, למנוע מפגעים ולקדם את איכות חיי התושבים. הפעלת עסק טעון רישוי ללא רישיון היא עבירה על החוק שבצידה ענישה פלילית (צווים, קנסות ואף מאסר).
2. חוק רישוי עסקים ותקנותיו נועדו להסדיר את פעילות העסקים טעוני הרישוי תוך קיום מטרות הרישוי כפי שהן מופיעות בסעיף 1 לחוק:
 1. איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים.
 2. מניעת סכנות לשלום הציבור והבטחה מפני שוד והתפרצות.
 3. בטיחות של הנמצאים במקום העסק או בסביבתו.
 4. מניעת סכנות של מחלות בעלי חיים ומניעת זיהום מקורות מים בחומרי הדברה, בדשנים או בתרופות.
 5. בריאות הציבור, לרבות תנאי תברואה נאותים.
 6. קיום תכליות דיני התכנון והבניה.
 7. קיום הדינים הנוגעים לכבאות.

החוק נותן כלים לפעולה כנגד מי שלא הוציא רישיון כדן ובכלל זה כלים מנהליים ושיפוטיים. מדיניות האכיפה מגדירה את המקרים בהם יופעלו כלי האכיפה. הפעלת כלי האכיפה תיעשה בכפוף לגביית גרסתו של בעל העסק ובהתייעצות עם הלשכה המשפטית.

עקרונות מדיניות האכיפה

1. ליצור אחידות, שקיפות ושוויוניות באכיפה.
2. מדיניות אכיפה ברורה יוצרת וודאות לבעלי העסקים ולמי שמעוניין לפתוח עסק, וכך היא מסייעת לבעלי העסקים לכלכל את צעדיהם ולפעול בהתאם לחוק.
3. להביא לשקיפות, לידיעת כל העובדים האמונים על האכיפה, בעלי העסקים והתושבים ביישוב.
4. סדרי העדיפויות שיפורטו להלן נקבעו בהתבסס על המטרות והתכליות העומדות בבסיס דיני רישוי עסקים ובהתחשב בתמונת העסקים טעוני הרישוי במרחב המועצה.
5. מדיניות האכיפה מחייבת את גורמי הפיקוח, אולם על התביעה העירונית להפעיל בכל מקרה ומקרה שיקול דעת עצמאי ופרטני, בהתאם להנחיות פרקליטות המדינה והיועץ המשפטי לממשלה.

אכיפה בעדיפות גבוהה

אכיפה בעדיפות גבוהה פירושה מתן קדימות לטיפול בעסקים אלה, ובמקרים המתאימים – קרי, סכנה ממשית או חשש משמעותי לפגיעה בציבור בשים לב למטרות הרישוי – הוצאת צו הפסקה מנהלי לפי סעיף 20 לחוק לסגירת העסק (בכפוף לזכות טיעון, למעט חריגים).

עדיפות גבוהה באכיפה תינתן במקרים הבאים:

1. עסקים בעלי פוטנציאל מסוכנות גבוהה:
 - 1.1 פריטים 2.1 ב, 2.1 ג – גז – אחסונו, מכירתו וחלוקתו
 - 1.2 פריטים 2.2 א, 2.1 ז – תחנות תדלוק בדלק ומילוי גז
 - 1.3 פריט 2.2 ד – דלק אחסונו
 - 1.4 פריט 7.9 – אולם או גן לשמחות ולאירועים שזה עיקר עיסוקו
 - 1.5 פריט 7.7 ה – אמפיתיאטרון – אירועים תחת כיפת השמים

- 1.6 פריט 4.8 – משקאות משכרים – פאב, בר, מסבאה
 1.7 פריט 9.1 – כלי נשק ותחמושת
 1.8 פריטים 10.10, 10.11 – חומרים מסוכנים, חומרי נפץ

2. עסקים בעלי פוטנציאל גבוה לסיכון תברואתי:

- 2.1 פריט 4.2 – מסעדות / בתי אוכל
 2.2 פריט 4.7 ג – אטליז
 2.3 פריט 4.7 ד – מרכול עם טיפול במזון
 2.4 פריט 7.7 י – יריד מזון
 2.5 הפרת צווים מנהליים או שיפוטיים.
 2.6 עסק חדש (פחות מ 18- חודשים) – ללא קשר למידת המסוכנות.
 2.7 מקרים אחרים אשר בהם, לפי נסיבות העניין, לפי שיקול דעת מנהלת מחלקת רישוי עסקים ובהתייעצות עם התובעת, ראוי לטפל בעדיפות גבוהה.

אכיפה בעדיפות בינונית

1. אכיפה בעדיפות בינונית פירושה אכיפה בהתאם לתוכנית העבודה השנתית של מחלקת רישוי עסקים .
 2. הוצאת צו למניעת פעולות (הכנה לפתיחת עסק או ניהולו) לפי סעיף 22 א לחוק תבוצע במקרים הבאים (בכפוף לזכות טיעון):
 2.1 פריט 4.6 – מפעלי מזון
 2.2 פריטים 6.9 א, 6.9 ב – רוכלות מזון ורוכלות בעסק אחר הטעון רישוי, אם היא פועלת בניגוד לתנאי רישיון העסק
 2.3 כל עסק המשתלט על שטחים ומבנים ציבוריים שלא כדין

צו הפסקה שיפוטי / צו סגירה שיפוטי

הוצאת צו הפסקה שיפוטי (ללא כתב אישום) לפי סעיף 22 ב לחוק, או צו סגירה שיפוטי במקביל להגשת כתב אישום לפי סעיף 17 לחוק, תבוצע כאשר שוכנעה התובעת כי ניתן להוציא לעסקים אלה רישיון, אולם בעלי העסקים אינם פועלים להוצאת רישיון, וכי לא ניתן להשיג את מטרת הצו באמצעי מידתי יותר. הבחירה בין שני ההליכים תיעשה לפי המבחנים שנקבעו בפסיקה. הפעולה תבוצע במקרים הבאים:

עסקים בעלי פוטנציאל מסוכנות גבוה:

1. פריטים 2.1 ב, 2.1 ג – גז – אחסונו, מכירתו וחלוקתו
2. פריטים 2.2 א, 2.1 ז – תחנות תדלוק בדלק ומילוי גז
3. פריט 2.2 ד – דלק אחסונו
3. פריט 4.8 – עסק למכירת משקאות משכרים לצריכה במקום
4. פריט 9.1 – כלי נשק ותחמושת
5. פריטים 10.10, 10.11 – חומרים מסוכנים, חומרי נפץ

עסקים בעלי פוטנציאל גבוה לסיכון תברואתי – אם חסר להם אישור משרד הבריאות או

אישור כבאות:

1. פריט 4.2 – מסעדות / בתי אוכל
2. פריט 4.6 – מפעלי מזון
3. פריט 4.7 ג – אטלז
4. פריט 4.7 ד – מרכול עם טיפול במזון
5. פריט 7.7 י – יריד מזון
6. עסקים קולטי קהל רב – אם חסר להם אישור משטרה או אישור כבאות:
 - 6.1 פריט 4.2 – מסעדות / בתי אוכל [מעל 50 איש]
 - 6.2 פריט 4.7 ד – מרכול עם טיפול במזון
 - 6.3 פריט 6.8 א – קניון
 - 6.4 פריט 7.4 א – בריכות שחיה
 - 6.5 פריט 7.7 י – יריד מזון
 - 6.6 פריט 7.9 – אולם או גן לשמחות ולאירועים שזה עיקר עיסוקו
 - 6.7 עסקים עתירי שטח ברמת סיכון אש 4-5 .
 - 6.8 עסקים המייצרים מפגע סביבתי – אם חסר להם אישור איכות סביבה:
 - 6.8.1 פריט 5.1 – אשפה ופסולת, למעט חומרים מסוכנים
 - 6.8.2 פריט 5.3 – שפכים וקולחין

כתב אישום / צו סגירה

הגשת **כתב אישום** לפי סעיף 14 ובקשת **צו סגירה** לפי סעיף 16 לחוק במסגרת גזר הדין רלבנטית לכל סוגי העסקים טעוני הרישוי הפועלים ללא רישיון עסק. העדיפות לטיפול בעסקים אלה תיקבע בהתאם לקריטריונים הבאים:

1. מידת המסוכנות הגלומה בעסק (לשלום הציבור, בטיחותו ובריאותו, ולאיכות הסביבה) – ככל שהעסק יותר מסוכן, כך יקבל עדיפות גבוהה יותר באכיפה.
2. מידת המורכבות בהסדרת העסק – ככל שהליך הרישוי הנדרש פשוט יותר ובעל העסק אינו משתף עמו פעולה, כך יקבל עדיפות גבוהה יותר באכיפה.
3. נסיבות מיוחדות של העסק כגון אופיו, גודלו, הנראות שלו, משך העיסוק בו, התנהלותו של בעל העסק ופעולות שנקט להסדרת העסק וכיוצ"ב.

להלן טבלה מרכזת של אמצעי האכיפה העיקריים הקבועים בחוק:

סוג הצו	צו הפסקה מנהלי	צו מניעת פעולות	צו הפסקה שיפוטי
הסעיף בחוק	סעיף 20	סעיף 22א	סעיף 22ב
נותן הצו	ראש הרשות	בית המשפט	בית המשפט
תנאים למתן הצו	<p>יסוד סביר להניח כי:</p> <p>1. "עסק חדש" – נפתח לפני פחות מ 18 חודשים, פועל ללא רישיון או היתר או</p> <p>2. "עסק מסוכן" – מקים סכנה ממשית או חשש משמעותי לפגיעה בציבור, בשים לב למטרות הרישוי, פועל ללא רישיון או היתר או בניגוד לתנאיהם או התקנות.</p>	<p>נעשו פעולות הכנה לניהול עסק או פתיחתו, או לשימוש במבנים, בחצרים או במקרקעין לצורך ניהול עסק טעון רישוי:</p> <p>1. בלי שניתן רישיון, היתר זמני או מזורז או</p> <p>2. בסטייה מרישיון או היתר.</p>	<p>יסוד סביר להניח כי עסק טעון רישוי פועל:</p> <p>1. ללא רישיון, היתר זמני או היתר מזורז או</p> <p>2. בניגוד לתנאיהם או</p> <p>3. בניגוד לתקנות</p>
בסיס לצו	דו"ח פיקוח ובו פרטי העסק. לציון אם "עסק חדש"		ראיות לכאורה (סיכוי סביר להרשעה)
חובת היוועצות	עם התובעת/ת או היועץ המשפטי. במקרים דחופים ניתן לקיים עד 3 ימים לאחר מתן הצו		
פרטים בצו	מיקום המקרקעין, העובדות בבסיס הצו, אישור קיום על חובת היוועצות, פרטים על הזכות לבקש ביטול הצו, פרטים על אופן ההתקשרות עם נותן הצו	להימנע מפעולה באותו מקום במבנים, בחצרים או במקרקעין.	להפסיק את העיסוק בעסק, בין בסגירת החצרים ובין בכל דרך אחרת הנראית לו בנסיבות העניין כדי להביא להפסקה של ממש בעיסוק
דרך ההמצאה	כמו כתב בית דין בהליך אזרחי		
מועד ביצוע הצו	עסק חדש בתוך 15 ימים. עסק חדש שיש בו סכנה לבריאות הציבור, בטיחותו או בטחונו, מטרד ממשי לציבור או נזק ממשי לסביבה – באופן מיידי. עסק מסוכן – מיידי או עד 15 יום	כפי שקבע בית המשפט	כפי שקבע בית המשפט
תוקף הצו	30 ימים מיום נתינתו. ניתן להאריך בבימ"ש (סעיף 21)	כפי שקבע בית המשפט	כפי שקבע בית המשפט

המשך טבלה

סוג הצו	צו סגירה עם כ"א	צו במסגרת גז"ד
הסעיף בחוק	סעיף 17	סעיף 16
נותן הצו	ראש הרשות	בית המשפט
תנאים למתן הצו	הוגש כתב אישום בשל עבירה על סעיף 14 לחוק (עיסוק בלא רישיון או היתר, בניגוד לתנאיהם, אי קיום תקנות או אי קיום דרישה לתיקון (ליקויים))	הנאשם הורשע בעבירה על סעיף 14 לחוק או בעבירה על הוראות בחיקוק אחר הקובעות כללים בדבר עיסוק בעסק טעון רישוי
בסיס לצו	ראיות לכאורה (סיכוי סביר להרשעה)	ראיות לכאורה (סיכוי סביר להרשעה)
חובת היועצות	אין	
פרטים בצו	כמו צו לפי סעיף 16	הפסקת עיסוק בעסק לחלוטין או לתקופה, להימנע באותו עסק מפעולות שפורטו בצו, לא לנהל בחצרים עסק טעון רישוי ללא רישיון או היתר ולא להעביר לאחר את העסק אשר לו רישיון או היתר
דרך ההמצאה		
מועד ביצוע הצו	עסק מסוכן – מייד או עד 15 יום	
תוקף הצו	עד לביטול כ"א, זיכוי סופי, גזר דין או מועד אחר שקבע בית המשפט	קבוע

מסמך המדיניות הוצג במליאת המועצה בישיבתה בתאריך 23.1.2024

ניסים אלקובי

מנהל אגף שפ"ע

אורנה שטיימן

מנהלת מח' רישוי עסקים